

การจัดการกระบวนการเรียนรู้รายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนในหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต

The learning process of local development communication course in order to
develop the creativity of graduate student in Communication Arts program

วิมลมาศ ปฐมวนิชกุล¹

Received: February 2, 2019

Revised: February 20, 2019

Accepted: March 12, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในรายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนในหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต 2) เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือนักศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 51 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสังเคราะห์เอกสาร และ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) คำอธิบายและจุดประสงค์รายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแสดงถึงแนวทางการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ต่อท้องถิ่นและสังคม อีกทั้งสอดคล้องตามปรัชญาและพันธกิจในการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2) แนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความคิดเชิงสร้างสรรค์มีปัจจัยที่สำคัญ 4 ประการ คือ ความรู้เชิงทฤษฎี หลักการสื่อสารและสื่อสารมวลชน ทักษะการใช้สื่อดั้งเดิมและสื่อสมัยใหม่ การสร้างสรรค์งานเพื่อสังคมและท้องถิ่น การสร้างบุคลิกภาพเชิงอาชีพ ประกอบด้วย ความอดทน ความพยายาม ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

3) รูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยตัวป้อนอันเป็นปัจจัยความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้ 6 ประการ และมีกระบวนการสำคัญ 5 ขั้นตอน

คำสำคัญ : การจัดการกระบวนการเรียนรู้, การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน, การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น, หลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม , E-mail:wimon.comm@gmail.com

Abstract

The objective of this research are as follow: 1) to study the learning process in local development communication course that could have to develop creativity for graduate student in Bachelor of Communicaton Arts program. 2) to evaluate the learning process model. Mixed methodology are used in research . The population is the students in the Communication Arts Programme. The research instruments are documentary and questionnaires. Basic statistics was analyzed in quantitative data and Content Analysis was used for qualitative data.

The result were presented as follows.

1) The purpose of the course were in accordance with the philosophy and mission of the Bachelor of Communication Arts program.

2) four factors are affected on learning processes as; communication and mass communication theoretical, premitive and modern media skills, a creativity on local development, and personality including; patience, effort, responsibility and group work.

3) Six factors and the Five steps of process are affected The Learning process.

Keywords: learning processes, creativity developing , communicating for local development, Bachelor of Communication Arts program.

1. บทนำ

หลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นหลักสูตรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษานิเทศศาสตร์บัณฑิตรุ่นที่ 1 ในปีพ.ศ. 2556 แทนที่หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต(นิเทศศาสตร์)ซึ่งเดิมนั้นจัดการเรียนการสอนมาตลอด 22 ปี ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งในหลักสูตรใหม่นี้ได้กำหนดรายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นรายวิชาแกนของหลักสูตร ซึ่งรายวิชานี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องต่อพันธกิจในการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง อีกทั้งเป็นการสร้างความแตกต่างทางวิชาการบนพื้นฐานของความใกล้ชิดท้องถิ่นและชุมชนอันเป็นจุดแข็งของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งหลายเป็นสำคัญ

กระบวนการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต ในรายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นนั้น ผู้สอนได้ใช้คำอธิบายรายวิชาเป็นพื้นฐานสำคัญ และนักศึกษาได้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติซึ่งผู้สอนได้นำพาให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่นเชิงประสบการณ์ตรง เป้าประสงค์สำคัญในรายวิชาประการหนึ่งคือ นักศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องท้องถิ่นและสามารถสื่อสารปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นออกมาให้สาธารณชนรับทราบผ่านช่องทางสื่อต่างๆ เช่น สิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และสื่อสมัยใหม่ ต่างๆ โดยรูปแบบเนื้อหาในการนำเสนอ นั้น สามารถนำเสนอได้หลากหลาย อาทิ ข่าว บทความ สารคดี และ สารคดีข่าว เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อนักศึกษาได้มีเรียนรู้ในรายวิชา ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนได้พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการผลิตสื่อเพื่อการสื่อสารท้องถิ่น แต่ยังคงขาดความเข้าใจในประเด็นความเป็นท้องถิ่น จึงทำให้นักศึกษาไม่สามารถผลิตสื่อเพื่อการสื่อสารเรื่องราวของท้องถิ่นและชุมชนได้ตรงตามเป้าประสงค์ของรายวิชา ผู้วิจัยจึงต้องการค้นหากระบวนการเรียนรู้สำหรับนักศึกษานิเทศศาสตร์ เพื่อสร้างแนวคิดการผลิตสื่อเพื่อการสื่อสารท้องถิ่นและชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้ควรเป็นการผลิตบนฐานคิดของการพัฒนาท้องถิ่น อีกทั้งอยู่บนฐานจริยธรรม และจรรยาบรรณทางนิเทศศาสตร์ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ผู้เรียนควรมีความสามารถในการนำเสนอเรื่องราวของท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นนั้นผ่านช่องทางสื่อดั้งเดิมและสื่อสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากในปัจจุบันความรวดเร็วของข่าวสารบนโลกอินเทอร์เน็ตในยุคโลกาภิวัตน์เพียงแค่นี้มีโทรศัพท์มือถือหรืออุปกรณ์ที่สามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ ก็สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ทั้งข้อความ ภาพ เสียง หรือวิดีโอ ผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ทันที และเพียงไม่กี่นาทีก็อยู่ในกระแสของเครือข่ายสังคมออนไลน์แล้ว แต่จะนานหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความน่าสนใจของสิ่งที่ถูกเผยแพร่ออกไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยการจัดการกระบวนการเรียนรู้รายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนในหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต ซึ่งเมื่องานวิจัยเสร็จสิ้นแล้วจะยังประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการจัดการศึกษาที่สร้างบัณฑิตในหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิตที่มีคุณภาพและศักยภาพที่สามารถตอบโจทย์ท้องถิ่น ชุมชน สังคมและประเทศชาติได้ดียิ่ง

2.วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในรายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แก่บัณฑิตในหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต

2.2 เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้

3.วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธีทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยดำเนินการ 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 วิเคราะห์และสังเคราะห์หลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต ร่วมกับการวิเคราะห์สังเคราะห์คำอธิบายรายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

เป้าหมายของการศึกษาระยะที่หนึ่ง

เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่เหมาะสมและสอดคล้องตามปรัชญาและพันธกิจของหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เอกสารหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จุดประสงค์รายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เป็นสำคัญ

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

เป้าหมายของการศึกษาระยะที่สอง มีดังนี้

- 1) เพื่อนำผลการวิเคราะห์สังเคราะห์ปรัชญาของหลักสูตรและคำอธิบายรายวิชา มาวิเคราะห์ผลเพื่อค้นหาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการจัดรูปแบบการเรียนรู้
- 2) เพื่อวิเคราะห์หากระบวนการสำคัญที่สามารถสร้างความคิดเชิงสร้างสรรค์แก่ผู้เรียนในรายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
- 3) เพื่อร่างรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยการนำข้อมูลที่ได้มาจัดแยกกลุ่มข้อมูล และจัดสร้างเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่การทบทวนวรรณกรรมด้านการจัดการเรียนรู้บริการสังคมและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เป็นสำคัญ

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างแนวคิดเชิงสร้างสรรค์

เป้าหมาย เพื่อนำรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้ในพื้นที่ทดลอง 1 แห่ง และประเมินผลงานรวมถึงความพึงพอใจของผู้เรียน

กลุ่มเป้าหมาย นักศึกษานิเทศศาสตร์ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ในภาคเรียนที่ 2/2559 จำนวนทั้งสิ้น 51 คน

การจัดกระบวนการในพื้นที่ทดลอง ใช้เวลาทั้งสิ้น 3 วัน
การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยสถิติพื้นฐาน

4.สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อค้นหาแนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้ จากปรัชญาของหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิตร่วมกับการวิเคราะห์สังเคราะห์คำอธิบายรายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงประสิทธิผล ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างแนวคิดการผลิตสารคดีข่าวท้องถิ่น มีคุณลักษณะที่ สอดคล้องกับการพัฒนานักศึกษาตามหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา มีปัจจัยที่สำคัญในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ 4 ประการ คือ ความรู้เชิงทฤษฎีและหลักการสื่อสารและ สื่อสารมวลชน ทักษะการใช้สื่อสมัยใหม่ การสร้างสรรค์งานเพื่อสังคมและท้องถิ่น และการ สร้างบุคลิกภาพเชิงอาชีพ ได้แก่ ความอดทน ความพยายาม ความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม ซึ่งแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงดังภาพ ต่อไปนี้

2.ผลการร่างรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ พบว่า รูปแบบกระบวนการจัดการ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน ประกอบด้วยตัวบ่งชี้สำคัญ(X) คือ ปัจจัย ความสำเร็จของกระบวนการเรียนรู้ 6 ประการ คือ

ปัจจัยความสำเร็จที่1 กิจกรรมที่น่าสนใจ (X1) โดยมีลักษณะกิจกรรม เป็นการฝึก ปฏิบัติการในพื้นที่จริง เพื่อสร้างประสบการณ์ตรง และเป้าหมายของกิจกรรม เพื่อสร้างแรงจูงใจ ในการทำกิจกรรมในพื้นที่จริง

ปัจจัยความสำเร็จที่ 2 กิจกรรมเหมาะสมต่อการเรียนรู้ (X2) โดยมีลักษณะเป็นกิจกรรมเรียนรู้เชิงพื้นที่ การผลิตสื่อสมัยใหม่ การถ่ายภาพ ตัดต่อภาพ ใส่เสียง และมีเป้าหมายของกิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมสร้างการเรียนรู้เชิงปัญญา เชิงเจตคติ และเชิงทักษะ

ปัจจัยความสำเร็จที่ 3 กิจกรรมสร้างสรรค์ ทำทหายความสามารถ (X3) โดยมีลักษณะเป็นกิจกรรมเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เรียนรู้ด้วยตนเอง และมีเป้าหมายของกิจกรรม เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ปัจจัยความสำเร็จที่ 4 ความสอดคล้องกับธรรมชาติและจุดประสงค์ของรายวิชา (X4) โดยมีลักษณะเป็นกิจกรรมเพื่อสร้างแนวคิดการผลิตสื่อเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และมีเป้าหมายของกิจกรรม เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะและคุณสมบัติตามหลักสูตรและรายวิชา

ปัจจัยความสำเร็จที่ 5 เน้นการฝึกปฏิบัติการวางแผน และการค้นพบการแก้ปัญหาโดยตนเอง (X5) โดยมีลักษณะ เป็นกิจกรรมเรียนรู้การวางแผน และทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง และมีเป้าหมายของกิจกรรม เพื่อฝึกทักษะการวางแผนผลิตสื่อเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์

ปัจจัยความสำเร็จที่ 6 การฝึกทำงานเป็นกลุ่ม เป็นระบบ (X6) โดยมีลักษณะกิจกรรมเป็นการแบ่งหน้าที่ และจัดประชุมเพื่อตรวจสอบงาน และมีเป้าหมายของกิจกรรม เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ และทักษะการทำงานกลุ่ม

นอกจากนี้ พบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความคิดสร้างสรรค์ มีกระบวนการสำคัญ (P) 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ก่อนการผลิต (P1) ประกอบด้วยเรียนรู้ทฤษฎีหลักการสื่อสารและการผลิตสื่อ

ขั้นที่ 2 การผลิตสื่อเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (P2) : ผลิต, ถ่ายทำ

ขั้นที่ 3 หลังการผลิตสื่อ (P3) : ตัดต่อ, ใส่เสียง, ตรวจสอบ

ขั้นที่ 4 ประเมินผล (P4) : นำเสนอให้ชุมชนพื้นที่ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง

ขั้นที่ 5 ปรับปรุง แก้ไข และนำเสนอทางสื่อสังคม (P5): ปรับปรุง, แก้ไขผลงาน

นำเสนอทางสื่อดั้งเดิม สื่อใหม่ หรือสื่อสังคมออนไลน์

ตัวบ่งชี้สำคัญและกระบวนการในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความคิดเชิงสร้างสรรค์นำมาแสดงภาพความสัมพันธ์ด้วยสัญลักษณ์ ได้ดังนี้

X1 (Interest)

X2 (Appropriate)

X3 (Creative)

X4 (Relativ)

X5 (practice)

X6 (Group task)

P1+P2+P3

+P4+P5

3. ผลการทดลองใช้และประเมินผลการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความคิดเชิงสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน พบดังนี้

3.1 ผลประเมินการผลิตสื่อ วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลงานหลังการ เรียนรู้ของผู้เรียนโดยรวมในระดับดี ในระดับค่าเฉลี่ย(\bar{X})เท่ากับ 3.67 และรายด้านของผลงานมี ระดับดีในระดับค่าเฉลี่ย(\bar{X})เท่ากับ 4.00 เท่ากันจำนวน 7 ด้าน และผลงานระดับปานกลาง เท่ากันจำนวน 2 ด้านในระดับค่าเฉลี่ย(\bar{X})เท่ากับ 3.33 ได้แก่ คุณภาพผลงานด้านการ จัดลำดับเนื้อหาที่มีความยากง่าย มีความเหมาะสม และ เข้าใจง่าย และคุณภาพผลงานด้านการ เตรียมตัวก่อนการผลิตของทีมงาน ส่วนคุณภาพผลงานระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} = 3.00) ได้แก่ คุณภาพผลงานด้านการถ่ายภาพคมชัดและการจัดองค์ประกอบภาพ

นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะของวิทยากรต่อผลงานของผู้เรียน คือสิ่งสำคัญในการผลิตสื่อ ท้องถิ่น คือ นักศึกษาจำเป็นต้องขบคิดประเด็นให้ดีกว่า ประเด็นที่น่าสนใจควรจะนำเสนออะไร และควรสร้างเรื่องราวที่น่าสนใจออกมาอย่างไร ให้นำเสนอใจและให้ถูกกล่าวถึงให้มากที่สุด

3.2 ผลประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนพบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อ กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดในระดับ ค่าเฉลี่ย (\bar{X})เท่ากับ 4.27 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดจำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ มีความพึงพอใจในด้านวิทยากรในระดับมากที่สุด ในระดับค่าเฉลี่ย (\bar{X})เท่ากับ 4.62 รองลงมา ได้แก่ มีความพึงพอใจด้านกระบวนการจัดกิจกรรม และด้านในระดับค่าเฉลี่ย(\bar{X})เท่ากับ 4.27 และผู้เรียนมีความพึงพอใจระดับมากจำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ มีความพึงพอใจด้านความรู้ความเข้าใจการเรียนรู้ ในระดับค่าเฉลี่ย(\bar{X})เท่ากับ 4.02 รองลงมาคือความพึงพอใจด้านสถานที่และระยะเวลาในระดับ ค่าเฉลี่ย(\bar{X})เท่ากับ 3.39

5.อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ปรัชญาหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต ร่วมกับการ วิเคราะห์สังเคราะห์จุดประสงค์รายวิชาการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า แนวทางการ พัฒนาระบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความคิดเชิงสร้างสรรค์ในการสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นนั้น จะต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ การให้ความรู้เชิงทฤษฎีและหลักการสื่อสาร ทักษะการใช้สื่อดั้งเดิมและสื่อสมัยใหม่ ทักษะการสร้างสรรคงานเพื่อสังคมและท้องถิ่น และ การสร้างบุคลิกภาพเชิงอาชีพ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนานักศึกษานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราชที่ได้ระบุว่า การพัฒนานักศึกษานิเทศศาสตร์ควรมุ่งเน้นการ พัฒนานักศึกษาสู่การเป็นนักสื่อสารชุมชนที่มีบทบาทและหน้าที่ในการสนับสนุนและรายงาน เรื่องราวของชุมชน ทั้งนี้ในการพัฒนาต้องมีการบูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัย บริการ วิชาการและการทำงานบูรณาการศิลปวัฒนธรรม ซึ่งผลวิจัยที่ปรากฏเป็นแนวทางสนับสนุนการพัฒนา

นักศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามอย่างชัดเจนเช่นกัน

2. ผลการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ตัวบ่งชี้สำคัญและกระบวนการในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีปัจจัยเกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยความสำเร็จ 6 ประการ ได้แก่ ความน่าสนใจของกิจกรรม กิจกรรมเหมาะสมต่อการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์และท้าทาย มีความสอดคล้องกับธรรมชาติและจุดประสงค์ของรายวิชา เน้นการฝึกปฏิบัติ วางแผนการแก้ปัญหา และการทำงานเป็นกลุ่ม นอกจากนี้ การจัดกระบวนการต้องมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนก่อนการผลิต ขั้นตอนการผลิต ขั้นตอนหลังการผลิต ขั้นตอนการตรวจสอบและประเมินผล ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข และเผยแพร่สื่อ ผลวิจัยนี้สอดคล้องต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการและการบริการสังคม รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่อง Active Learning (Bonne Well, 1991) ซึ่งระบุว่า การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ในระดับทักษะขั้นสูง การเรียนรู้แบบนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของผู้เรียนใน 21th century skills อีกทั้งการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติซึ่งความรู้ที่เกิดขึ้นจะเป็นความรู้ที่มาจากประสบการณ์

3. ผลการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ในด้านวิทยากรมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความสามารถในการถ่ายทอดของวิทยากร ผลการวิจัยนี้ตรงกับแนวคิดการใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนแบบ monitoring technic ซึ่งมีลักษณะการจัดการเรียนรู้โดยให้พี่สอนน้อง ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมให้ศิษย์เก่านิเทศศาสตร์บัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามมาทำหน้าที่เป็นวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ โดยกำหนดคุณลักษณะคือ เป็นศิษย์เก่านิเทศศาสตร์ที่มีประสบการณ์การทำงานสื่อสารมวลชนมากกว่า 10 ปี และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ เป็นที่ยอมรับในวงกว้างวิชาชีพ ดังนั้นจากประสบการณ์การทำงานและคุณสมบัติการเป็นศิษย์รุ่นพี่จึงสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้สูง ประกอบกับความสามารถและความอุทิศตนทุ่มเทในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร จึงทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งนี้ประสบผลสำเร็จดังจุดมุ่งหมาย

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สามารถนำรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในครั้งนี้ ไปเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนานักศึกษาในหลักสูตรนิเทศศาสตร์บัณฑิต และสาขาวิชาที่ใกล้เคียงให้มีคุณลักษณะเป็นนักสื่อสารชุมชน มีบทบาทในการสนับสนุน และส่งเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นด้วยกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อสมัยใหม่

2. สามารถนำการจัดกระบวนการเรียนรู้ในครั้งนี้ ไปเป็นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามหลักการและแนวคิดทักษะการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. สามารถนำรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในครั้งนี้ ไปเป็นต้นแบบในการจัดการเรียนรู้เชิงประสิทธิผลของสถาบันการศึกษาในทุกระดับ
- 2.สามารถนำความรู้จากรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ในครั้งนี้ไปเป็นต้นแบบในการจัดสร้างหลักสูตรระยะสั้นเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา
3. สามารถนำไปเป็นต้นแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นให้แก่นักศึกษาในสาขาการศึกษา สาขานิเทศศาสตร์ สาขาสื่อสารมวลชน และสาขาที่เกี่ยวข้อง
4. สามารถนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาที่มีจุดประสงค์ใกล้เคียงกัน

6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยต่อยอดการด้านการพัฒนานักศึกษานิเทศศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการเพิ่มทักษะการสื่อสารในสื่อใหม่ที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการวิจัยและพัฒนาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ เพื่อต่อยอดการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพในอนาคตได้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กล้า ทองขาว. (2554). การจัดการศึกษาฐานชุมชน.[ออนไลน์]. สืบค้น วันที่ 20 กันยายน 2560. เข้าถึงได้จาก : www.dpu.ac.th/ces/download
- ชนาธิป พรกุล. (2554). การสอนกระบวนการคิด : ทฤษฎีและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญธร สารสิทธิ์(2556). พฤติกรรมการใช้งานและการคัดเลือกข่าวจากเครือข่ายสังคมออนไลน์ของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์. คณะนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537).การพัฒนาการสอน.กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น

- ปรัชญนันท์ นิลสุข. (2554). กระบวนการเรียนรู้การเชื่อมโยงและรูปแบบการเรียนการสอนผ่าน
เว็บที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การแก้ปัญหาและการถ่ายโยงการเรียนรู้. **วารสาร
วิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** ปี.13 ฉบับที่ 1 มกราคม. 2554.
- พินสุดา สิริธรงค์ศรี. (2557). **การศึกษารากฐานการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม:แนวคิดสู่การ
ปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- Aldridge M. (2006). *Understanding the Local Media*. Open University Press.
- Bigg,J.,Telfer,R. (1987). *The Process of Learning*.Sydney: Prentice Hall
Australia.